GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḑI.

...unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunî 6 fior., pe trei lunî 3 fior.
România şi străinătate:
...anŭ 40 fr., pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 francî.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţî.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorî nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 212. Luni, Marţi 24 Septemvre (6 Octomvre). 1885.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei".

Cu 1 Octomvre st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toţî onoraţii amicî şi sprijinitorî ai fóiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunî 3 fl.
„ şése „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunî 10 franci
„ şése „ 20 „
„ unŭ anŭ 40 „

Rugămŭ pe domnii abonenţî, ca sĕ bine-voiască ...şi reinoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḑiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta şi posta ultimă.

«Administraţiunea »Gazetei Transilvaniei».

Braşovŭ, 23 Septemvre 1885.

In cele din urmă sosì şi momentulŭ multŭ aşteptatŭ de tótă lumea „patriotă". Tisza Kalman a rĕspunsŭ la interpelările d-lorŭ Helfy, Iranyi şi Szilagyi, din oposiţiune. Orî şi cum trebue sĕ-i dămŭ ministrului-preşedinte testimoniulŭ că este unŭ mare măestru în arta de a sucì vorbele şi a le alcătui, aşa ca sĕ se pară că a ḑisŭ multŭ, când în adevĕrŭ n'a ḑisŭ nimicŭ.

D-lŭ Tisza ne spuse cu multă gravitate totŭ numai lucrurî cunoscute şi discutate prin ḑiaristică. Astfelŭ aflarămŭ dela dênsulŭ, că întrevederea dela Kremsier este o urmare a întrevederei dela Skiernievice şi că aicì ca şi acolo nu s'a vorbitŭ de alta decâtŭ de susţinerea păcii „după putinţă", pe basa statului quo.

De anecsiunea Bosniei şi a Herţegovinei n'a fostŭ nicì vorbă la Kremsier — ne asigură d. Tisza. Mai departe ne spune, că totdéuna părerea oficiului de esterne austro-ungarŭ a fostŭ, că Turcia e în dreptŭ e apĕră statulŭ quo cu tóte mijlócele ce-i stau la disposiţiune. In fine adauge, că décă Pórta nu va intervenì, atuncî guvernulŭ austro-ungarŭ va stăruì ca relaţiunile din peninsula balcanică sĕ fiă regulate *după putinţă* conformŭ tractatului dela Berlinŭ şi astfelŭ sĕ se împiedece o conflagraţiune generală.

D-lŭ Tisza accentuà şi aceea, că nicì una din celelalte puterî afară de Turcia nu este chiămată a interveni în Bulgaria cu putere armată şi asigurà, că nicì unulŭ din statele marî n'a avutŭ cunoscinţă de conjuraţiunea dela 19 Septemvre din Filipopolŭ, în urma căreia s'a rĕsturnatŭ guvernulŭ rumeliotŭ şi s'a proclamatŭ uniunea bulgară. Turcia putea se intervină, şi în casulŭ acesta nicì una din marile puterî n'ar fi eşitŭ din neutralitatea ei; celŭ puţinŭ ministerulŭ de esterne n'a sêmţitŭ nimicŭ în direcţiunea acésta. Puterile au convenitŭ în fine ca sĕ se întrunéscă o conferinţă pregătitóre a ambasadorilorŭ lorŭ la Constantinopole.

Ce se atinge de anecsiunea provinciilorŭ ocupate monarchia nu se gândesce acum la aşa ceva şi — ḑice d. Tisza — nicì nu voesce sĕ măréscă complicările prin aceea că ar înaintá pe teritoriulŭ peninsulei balcanice. „Pentru casulŭ însĕ, când cu tóte silinţele ce ni le dămŭ şi carî promitŭ succesŭ, s'arŭ ivì asemenî evenimente, carî ameninţă interesele cele mai vitale ale monarchiei, atuncî — asigură ministrulŭ-preşedinte — *vomŭ susţiné şi vomŭ trebuì sĕ susţinemŭ libertatea decisiunilorŭ nóstre.*"

La aceste cuvinte mai mulţî deputaţî strigară: Salonicŭ! ér dlŭ Tisza rĕspunse: „d-nii deputaţî sciu, cum se pare, ce se va întêmplá în acestŭ casŭ şi nu este a mea problemă de a face combinaţiunî în privinţa acésta."

Interesantă este părerea ce şi-o dă „Neue freu Presse" asupra rĕspunsului d-lui Tisza. Acestŭ ḑiarŭ îşî face pe basa indicărilorŭ din vorbirea ministrului-preşedinte ungurescŭ următórea icónă a situaţiunei momentane.

„Rusia doresce susţinerea uniunei bulgare în ori şi ce casŭ. Austria, care după Rusia este statulŭ celŭ mai interesatŭ în cestiune s'ar învoì a recunósce uniunea bulgară numai sub condiţiunea ca Sêrbia şi póte într'unŭ sensŭ anumitŭ şi România sĕ tragă folóse din noua ordine a lucrurilorŭ, fiind despăgubite aceste state pentru aceea, că Bulgaria a căştigrtŭ deodată o preponderanţă teritorială atâtŭ de mare."

Cu alte cuvinte e vorba de a se stabilì unŭ echilibru între influinţa russă care se estinde asupra Bulgariei şi influinţa austriacă, care sĕ estinde asupra Sêrbiei, şi după cum indică numitulŭ ḑiarŭ şi asupra României.

In modulŭ acesta s'ar fi sulevatŭ deja cestiunea compensărilorŭ pentru unirea Bulgarilorŭ. Linia conducătóre suntŭ şi rĕmânŭ interesele Rusiei şi ale Austro-Ungariei în Orientŭ. Este însĕ greu de creḑutŭ că aceste interese se vorŭ puté împăcá cu evitarea tuturorŭ conflictelorŭ şi complicaţiunilorŭ mai mari.

UNIREA BULGARILORŬ.

Din Sofia se telegrafiază dela 2 Octomvre:

Cu încordare se aşteptă scirî despre deputaţiunea bulgară ajunsă deja în Copenhaga şi despre conferinţa europénă. Unŭ mare numĕrŭ de oficerî germanî disponibilî oferă prinţului serviciele lorŭ.

Dela 2 Octomvre se telegrafiază din Constantinopolŭ:

De câteva ḑile *domnesce aci o mare activitate militară.* Tóte trupele disponibile din tóte părţile se trimitŭ repede la graniţă. In Dedeagacî desbarcă trupe din Creta, Dardanele şi Smirna şi cu trenulŭ se trimitŭ la Adrianopolŭ. Mobilisarea redifilorŭ din districtele Constantinopolŭ, Adrianopolŭ şi Smirna se face cu grabă. Paralelŭ cu acésta, se pregătesce flota. In Adrianopolŭ se adună mereu provisiunî, ceea ce lasă a se crede, că se vorŭ trimite multe trupe. Se dirigéză întărirî spre Mustafa-paşa.

Din Filipopolŭ se raportéză, că a sositŭ acolo unŭ batalionŭ de legionarî, carî au luatŭ parte la apĕrarea defileului Şipca. — Din Bucurescî se comunică dela 2 Octomvre că, după rapórtele oficiale din Stambulŭ, esistă temerea că se vorŭ ivi turburărî în Macedonia în urma agitaţiunii bulgare.

Din Nişŭ se telegrafiază dela 2 Octomvre:

In discursulŭ tronului, regele a ḑisŭ, că ceea ce face acum Serbia are de scopŭ d'a menţine *status quo ante*, séu d'a face posibilŭ sĕ se restabiléscă echilibru, prin care parŭ a se asigura interesele popórelorŭ balcanice. *Scupcina a hotărîtŭ sĕ amâneze regelui o adresă numai după ce se va îndeplini lucrarea.*

Cu data 2 Octomvre se telegrafiază din Atena:

Telegrame din Creta raportéză, că acolo *e o mare ferbere.* Atitudinea Cretenilorŭ atêrnă de atitudinea Greciei. — Poporaţiunea din Canea a ţinutŭ unŭ meetingŭ, care a hotărîtŭ a trimite marelorŭ puterî o adresă pentru menţinerea tractatului din Berlin. Adresa încheiă, că *puterile nu potŭ împedeca unirea Cretei cu Grecia*, dacă vorŭ permite unirea Rumeliei ostice cu Bulgaria.

Din Berlin se telegrafiază dela 2 Octomvre, că d. Brătianu a datŭ acolo asigurarea, că România nu va întreprinde nimicŭ fără consimţĕmêntulŭ cabinetelorŭ din Viena şi Berlin, dar contéză pe aceea, că eşindŭ d'asupra teoria compensaţiunei, nu va eşi mai rĕu decâtŭ Serbia. — După cum se telegrafiază din Bucurescî, e vorba d'a se da României, în casŭ de recunóscere a unirei bulgare, o graniţă de apĕrare mai strategică pentru Dobrogea.

Din Lemberg se telegrafiază, după informaţiunile din Petersburg ale ḑiarului „Przeglond," următórele dela 2 Octomvre:

Contele Ignatieff a fostŭ chematŭ repede la Petersburg. Din ordinŭ telegraficŭ alŭ Ţarului se va ţiné aci o conferinţă, la care a sositŭ şi marele principe Neculae, fostulŭ comandantŭ supremŭ alŭ trupelorŭ în espediţiunea ruso-turcéscă. Rusia este pentru unirea Bulgariei cu Rumelia sub următórele condiţiunî: 1) Statutulŭ de organisare Rumeliei sĕ se modifice în sensulŭ dorinţelorŭ esprimate de poporŭ. 3) Tronulŭ bulgarŭ şi oficiulŭ guvernatorului generalŭ alŭ Rumeliei sĕ nu fiă ereditare. Pe principele sĕ lŭ alégă Sobrania în Filipopolŭ şi Sultanulŭ sĕ-lŭ confirme.

Din Copenhaga se telegrafiază dela 3 Octomvre:

Precum se vorbesce, Ţarulŭ va primi aḑî la améḑi deputaţiunea bulgară în Fredensborg.

Dela 3 Octomvre se telegrafiază din Berlin.

»Kreuzztg«, anunţă, că domnesce deplină înţelegere între Germania Austro-Ungaria şi Rusia. „Nordd. Allg. Ztg.« sĕ îndoiesce că Serbia, deşî repedea ei mobilisare impune, se va aruncá în aventurî de rĕsboiu nesigure.

Din Belgradŭ se telegrafiază dela 3 Octomvre:

Macedonenii locuitorî în regatulŭ Serbiei şi Sêrbii din Serbia vechiă au trimisŭ regelui Milan o adresă, în care 'lŭ rógă sĕ elibereze Macedonia şi Serbia vechiă şi sĕ declară gata la tóte jertfele. Aḑî a plecatŭ alŭ 6 regimentŭ cu trenulŭ la graniţă, alŭ 8 regimentŭ plécă mâne. In tótă ţéră domnesce mare entusiasmŭ. Esistă temere, că Sêrbia va fi înpinsă în rĕsboiu prin procederea din Bulgaria şi prin influinţe strĕine. Se susţine, că *Scupcina* care într'o şedinţa secretă a fostŭ lămurită asupra stării lucrurilorŭ, *Va lua iniţiativa şi va împinge guvernulŭ la acţiune.*

Aci se vorbesce, că Austro-Ungaria îşî întăresce trupele sale în ţinutulŭ Limului, ceea ce a produsŭ aci o plăcută impresiune. Turcii sĕ se fi retrasŭ cu totulŭ din ţinutulŭ Limului, concentrându-se la graniţa Sêrbiei şi în Macedonia.

Din Atena se telegrafiază dela 3 Octomvre:

Se vorbesce cĕ regele va inspecta în curêndŭ trupele din Tesalia. Aḑî s'au împărţitŭ voluntarilorŭ macedonenî şi studenţilorŭ arme pentru eserciţiu. S'au deschisŭ biuourî de înscriere, ca sĕ întregéscă cadrele reservei cu bărbaţî în vêrstă dela 23 până la 31 de anî Toţî oficerii aflaţî în străinătate au fostŭ chemaţî telegrafica. Generalulŭ Şuţŭ a primitŭ ordinŭ sĕ rĕmână în Nauplia, ca în casŭ de mobilisare sĕ conducă disposiţiunile, necesare pentru Peloponezŭ. Generalulŭ Sapunzachî a primitŭ comanda peste trupele ce se concentréză în Tesalia. Din Corfu şi Leuca s'au dirigeatŭ 3000 de ómenî spre Arta. La Volo au plecatŭ două baterii, pe când artileria de acolo se trimite dela graniţă. Tóte corăbiile marinei de rĕsboiu se ţinŭ gata. Se vorŭ convoca reservele celorŭ două classe de etate dela 23 şi 24 de anî.

Călĕtoria d-lui Brătianu la Viena.

Estragemŭ dintr'unŭ articulŭ alŭ ḑiarului „N. fr. Presse," privitorŭ la călĕtoria primului ministru alŭ României la Viena, următórele:

Scopulŭ acestei călĕtorii până acum nu este lămuritŭ; dér împrejurarea că d-l Brătianu vine la Viena tocmai acum, se sfătuesce cu bărbaţii noştri de statŭ şi e primitŭ în o audienţă lungă chiarŭ de împĕratulŭ, nu ne mai lasă nicĭ o îndoială, că misiunea lui stă în legătură cu marea cestiune orientală. România e până acum singurulŭ statŭ balcanicŭ, despre care nu s'a auḑitŭ că ar avea de gândŭ sĕ se foloséscă de călcarea tratatului din Berlinŭ de cătră Bulgarĭ, ca sĕ pretindă o întindere de teritoriu; ba cele din urmă şcirĭ din Bucurescĭ spunŭ chiarŭ că guvernulŭ românŭ, ca sĕ înlăture orĭ-ce bănuială, a suspendatŭ pentru acestŭ anŭ obicĭnuitele manevre de tómnă. Scopulŭ călĕtoriei d-lui Brătianu nu se póte căuta prin urmare în dorinţa de a întinde teritoriulŭ ţĕrei.

România însĕ, considerândŭ posiţia sa între Rusia şi Bulgaria, care a deşteptatŭ fără veste interesulŭ Europei, trebue sĕ se asigure mai ânteiu despre disposiţiunile marilorŭ puterĭ. Chiarŭ trecerea neevitabilă a voluntarilorŭ ruşĭ spre Bulgaria pune pe România, chiarŭ în contra voinţei sale, în posiţia de a lua o partidă. Dacă permite acéstă trecere, după tóte noţiunile de dreptŭ internaţionalŭ, vatămă neutralitatea; décă n'o permite séu dacă ia chiarŭ mĕsurĭ ca sĕ împedece trecerea voluntarilorŭ ruşĭ peste graniţele séle, se pune în periculŭ de a atrage asupră-i mânia Rusiei. Dér acéstă posiţiune forţată nu e decâtŭ o consecinţă a situaţiunei geografice a României, împreunată cu atâtea primejdii, între Rusia şi Bulgaria care stă şi ea sub influinţa rusĕscă. România a avutŭ sĕ sufere odată de consecinţele acestei situaţiunĭ, când, înainte de rĕsboiulŭ ruso-turcŭ apelulŭ ei către Europa pentru sprijinirea neutralităţei sale a rĕmasŭ fără ecou şi s'a vĕḑutŭ silită, pentru ca sĕ nu dispară în mişcarea pornită atuncĭ, sĕ mérgă cu dênsa, sĕ încheiă cunoscuta convenţiune cu Rusia şi sĕ-şĭ unéscă armata cu a ei. In schimbŭ pentru sângele vitejilorŭ sĕi vĕrsatŭ la Plevna, România a primitŭ Dobrogea, dér a perdutŭ Basarabia şi acéstă esperienţă esplică în deajunsŭ că bărbaţii ei de statŭ, în faţa încurcăturilorŭ ce ameninţă din nou a se produce în peninsula balcanică, află cu cale sĕ se asigure din vreme de bunăvoinţa unei marĭ puterĭ, pentru ca în momentulŭ crisei sĕ nu mai fiă lăsată ca acum optŭ anĭ la discreţiunea Rusiei.

„Astfelŭ de motive îlŭ vorŭ fi îndemnatŭ şi pe d. Brătianu sĕ întreprindă călĕtoria la Viena. Unde ar fi pututŭ găsi pe cei carĭ sĕ înţeleagă grijile României dacă nu în Austria? Spre ce putere putea sĕ'şĭ întórcă privirile dacă nu spre aceea care, pe lângă Rusia, e cea mai interesantă în viitórea regulare a referinţelorŭ în Orientŭ? Nu scimŭ dacă România a făcutŭ guvernului nostru propunerĭ hotărîte pentru asigurarea neutralităţii şi integrităţii sale, şi mai puţinŭ încă, cum au fostŭ ele primite de cătră dlŭ Kalnoky, dér dacă presupunerea e întemeiată, că dlŭ Brătianu a venitŭ la Viena din causa îngrijirii sale pentru viitorulŭ României, aceasta aruncă o lumină caracteristică asupra gravităţei situaţiunei momentane. Pentru că acésta ar fi unŭ simptomŭ, că unulŭ din statele cele mai directŭ interesate din peninsula balcanică nu e delocŭ convinsŭ că, conferinţa ambasadorilorŭ şi înţelegerea dintre marile puterĭ va isbuti sĕ resolve pe cale pacînică cestiunea, afară de aceea divergința de interese peste care credeamŭ că amŭ trecutŭ în urma ḑilelorŭ dela Skiernevice şi Kremsier, ese érăşĭ la iveală în faptulŭ că România nădăjduesce sĕ găsească protecţiune la Austria şi prin urmare şi la Germania împotriva unei primejdii ce o amenință din partea Rusiei.

CĂLĔTORIA d-lui BRĂTIANU LA PESTA.

„Pester Lloyd" de Sâmbătă 3 Octomvre se ocupă de călĕtoria d-lui Brătianu la Viena, Berlin şi Friedrichsruhe, de unde apoi se va întórce prin Viena la Pesta, ca sĕ pipăe pulsulŭ ómenilorŭ de statŭ ungurĭ. E vorba prin urmare, ḑice numita fóiă, de o călĕtoriă politică a ministrului preşedinte românŭ.

»Dintre tóte statele micĭ ale Europei sudostice, scrie „P. Ll.," România a observatŭ cea mai mare linişte faţă cu momentanele încurcălĭ din peninsula balcanică. Nicăirĭ pe pămêntulŭ românŭ agitarea spiritelorŭ n'a luatŭ acelŭ caracterŭ impetuosŭ şi tumultuarŭ ca în Serbia şi Grecia. Cu tóte acestea, monarchia regelui Carolŭ nu póte rĕmâné neatinsă de evenimentele ce se împlinescŭ în peninsula balcanică. Situaţiunea politică-geografică a României este în sine grea.... A fostŭ unŭ sistemŭ bine justificatŭ (alŭ guvernului) d'a pune interesele române totdéuna pe punctulŭ de linişte între balanţa şi contrabalanţa nisuinţelorŭ de rivalitate ale celorŭ două marĭ puterĭ (Austro-Ungaria şi Rusia).....

Consecinţele evenimentelorŭ din Bulgaria şi Rumelia ostică se estindŭ în mare gradŭ şi asupra regatului românŭ. Mai ânteiu în sensŭ naţionalŭ. Dobrogea este în esenţă de naţionalitate bulgară. De altă parte se întinde o fină împletitură de schimbărĭ naţionale române prin elemente ţinţare şi cuţovlahe adêncŭ în peninsula balcanică peste Bulgaria şi Macedonia până în şesurile dela Salonicŭ. Proclamarea uniunei bulgare atinge integritatea României şi sacrifică rassei domnitóre minorităţile poporului românŭ. Mai alesŭ Bulgarii din Dobrogea formézā o grijă seriósă a guvernului românŭ, d'a-i feri de puterea de atracţiune, ce negreşitŭ trebue s'o esercite aglomerarea elementelorŭ naţionale în Bulgaria şi Rumelia ostică. Dér nu mai puţinŭ străbătătorŭ se vorŭ manifesta efectele politice ale schimbării. România se póte provoca la aceea, că represintă fiinţa de statŭ cea mai desvoltată şi celŭ mai înaintatŭ în cultură în mijloculŭ sistemului de popóre din Europa sudostică. Ea are pentru sine cea mai importantă tradiţiune istorică, neatêrnarea de faptŭ şi dreptulŭ de a hotărî de sine o are forte de multŭ, poporulŭ românŭ mai de timpuriu ca oricare altulŭ a întratŭ pe căile desvoltării de statŭ modernŭ şi a percursŭ aceste căi repede cu energiă şi cu simţĕminte naţionale ce crescŭ mereu. România a devenitŭ în adevĕrŭ unŭ statŭ europênŭ. In întregulŭ sĕu timbru politicŭ se deosebesce în modŭ esenţialŭ de celelalte formaţiunĭ de statŭ, ce s'au îndeplinitŭ pe basă orientală şi încă n'au ştersŭ marca desvoltării lorŭ istorice. Dacă acum se face în peninsula balcanică o combinaţiune a forţelorŭ, care întemeiază o superioritate a rassei bulgare asupra celorlalte, şi acéstă superioritate se îngrădesce în tarĭ forme de statŭ, *atuncĭ asta e o nedreptate în contra posiţiunei materiale şi încă şi mai multŭ în contra posiţiunei morale a României.* Ar fi unŭ falsŭ principiu a da ultimelorŭ decisiunĭ esclusivŭ numai o basă etnografică... se pare mai multŭ forte esenţialŭ d'a se ţinea sémă şi de momentulŭ *culturalŭ*. Ar face forte bine Europa sĕ favoriseze înainte de tóte acea fiinţă de statŭ, dela care se póte aştepta o lucrare civilisatorică, mai multŭ dela oricare alta...."

Décă acestea au fostŭ punctele de vedere a ministrulŭ preşedinte românŭ a căutatŭ sĕ le validiteze Viena, atuncĭ nu ne îndoimŭ că *ele au găsitŭ dépl înţelegere şi binevoitóre primire.* Faţă cu tendinţele burose ale popórelorŭ, ce umplu acum Orientulŭ pénŭ, Austro-Ungaria numai unŭ punctŭ de studiu lua: *pe acela alŭ nepărtinirii şi obiectivităţii celei marĭ...,* De una vorŭ avea sĕ ţină actualmente puterile europene, că *o decisiune unilaterală şi părtitóre ar fi cea mai rea..* Deferenţa ce o observă mânia faţă cu Europa *va trebui sĕ întemeeze celŭ pu acelaşĭ titlu de dreptŭ d'a fi luată în considerare* d cum întemeiază unŭ titlu de dreptŭ neascultarea p ţului Alexandru.

De aceea putemŭ admite, că d. *Brătianu pót fiă sigurŭ de órecare prevenire şi din partea bărbaţil de statŭ ungurĭ...,*. Punemŭ sincere speranţe pe ace apropiare personală. N'a esistatŭ nicĭ celŭ mai m motivŭ de duşmăniă între România şi Ungaria.... ce observatŭ atâtŭ de desŭ în relaţiunile lorŭ. Că şi-putĕ face rĕu una alteia, s'a doveditŭ prin numĕr esemple.... Causa a fostŭ lipsa de încredere, ér nu d sebirea de interese.... Ungaria şi România... trebue fie amice sĕu inimice. Că România se vede avistată ânteiu la monarchiă, tocmai într'nna din cele mai cestiunĭ, arată ce nevoiă mare e de amiciţiă şi ce semnate greutăţĭ se opunŭ problemei *d'a atrage stat vecinŭ şi mai tare* ca până acum şi chiar în profit ambelorŭ state *în sfera politică a Austro-Ungariei.*

SCIRILE ḐILEI.

Din Pesta se anunţă, că tribunalulŭ de press de acolo se va ocupa ḑilele aceste cu *proclamaţia „României irredente."* Procurorulŭ generalŭ, care pose mai multe esemplare ale proclamaţiunei, va face acusaţiunea fără sĕ fi pututŭ descoperi persóna celui ce a co pus'o şi a tipografului care a tipărit'o. Scopulŭ acest procesŭ înaintea juriului, în lipsa persónei acusatulu este, de a dobêndi pe basa verdictului juriului o sentin judecătorĕscă şi de-a cere cu ajutorulŭ acestei sentin conformŭ disposiţiunilorŭ legei de pressă confiscarea nimicirea proclamaţiunei.

—0—

Din B.-Albă ni se scrie dela 3 Octomvre n.: „ aicĭ se vorbesce, că acum în ḑilele mai deapróре, du deschiderea dietei, în coridorulŭ casei deputaţilorŭ într bândŭ unŭ deputatŭ românŭ pre ministrulŭ Trefort, ce va fi cu congresulŭ bisericei român or., la acésta ministrulŭ ar fi rĕspunsŭ, că dênsulŭ aş téptă dela patriotismulŭ Românilorŭ d'a nu dori, c sĕ se întrunéscă congresulŭ chiar acum în fa evenimentelorŭ carĭ s'au ivitŭ.« Va sĕ ḑică scirea „Luminătorului« pare a se confirma.

—0—

Casulŭ cu violarea scrisorilorŭ, despre ca amŭ amintitŭ în numĕrulŭ trecutŭ este următorulŭ: Autorulŭ romanului »Horia,« d. Florantinŭ din Iaşĭ a adre satŭ d-lui Rubinŭ Patiţa sub adrrsa d-lui protop. To dăşianŭ o scrisóre, în care 'şĭ esprima regretele sal pentru condamnarea d-lui adv. Patiţa. Scrisórea s confiscatŭ la poşte şi după ce a cetit'o procurorulŭ a treia ḑi s'a îmânatŭ adresatului cu observarea: hatoságilag felbontatott, adecă că s'a deschisŭ de autoritate. Unde o sĕ mai ajungemŭ, dacă acum nicĭ secretulŭ scrisorilorŭ nu se mai respectézā?

—0—

Nu scimŭ dela cine a primitŭ »Egyetértés" scirea

FOILETONŬ.

Fragmente din ḑiarulŭ lui Bartolomeu Szemere.

Naplóm. Számüzeséseben irta Szemere Bertalan. Első kötet. Pest 1869. Kiadja Ráth Mór.)

(Urmare.)

Pe basa acésta am şi provocatŭ pe Cal. Batthyany, pe Meszaros, Lad. Teleky, Paul Almasy şi alţii. La 31 Decemvre, rĕspunḑêndŭ Battyany prinţului Eszterhazy în „Times,« îlŭ înfruntă pe Kossuth cu asprime; chiar ca şi mine într'unŭ alŭ articulŭ carele a apărutŭ în »Examiner« la 31 Ianuariu. Cela (Battyany) a publicatŭ o biografiă generală despre elŭ, eu l'am descrisŭ înaintea cititorului ca bărbatŭ de statŭ în cestiunea italiană; amênduoi amŭ declaratŭ că, deórece Kossuth însuşĭ a abḑisŭ de demnitatea guvernială chiarŭ în minutulŭ periculului, pe elŭ nu-lŭ putemŭ recunósce nicĭ moralminte, nicĭ legalminte de guvernatorulŭ Ungariei. Ambele epistole au produsŭ o impresiune mare şi au rĕsunatŭ prin ḑiarele tuturorŭ Statelorŭ.

Pag. 141. Decemvre 1851. Kossuth şĭ-a începutŭ rolulŭ în America de nordŭ. Şi-a tipăritŭ adresa cătră poporulŭ nordŭ-americanŭ, în carea s'a presentatŭ ca guvernatorulŭ legalŭ alŭ Ungariei, numindŭ pe Lad. Ujházy ambasadorŭ alŭ sĕu în Statele unite. In New-York l'au primitŭ cu pompă regală. Primesce cu tótă seriositatea ca şefŭ alŭ Ungariei onorurĭ princiare.

Pag. 145. Ianuarie 1852. Kossuth călĕtoresce în mai multe oraşe ale Nordŭ Americei. Ţine cuvêntărĭ şi spune bune, rele, lucrurĭ înţelepte şi nebunii, înălţându-se pe sine ca pe mântuitorulŭ lumei, ca p'unŭ profetŭ, ca pe creatorulŭ libertăţii şi alŭ luptei ungurescĭ. Pe creditulŭ Ungariei emite bacnote (bilete ipotecare) de cum'a ar avea trecere. Deşi nu cu puţină isteţime se scie smulge din multe posiţiunĭ grele, totuşĭ în multe se jignesce prin îngâmfarea sa. Pe amicii lui Clay i-a sumutatŭ în contră'şĭ şi pe toţĭ aceia carĭ şi acuma iau ca directivă politica lui Washington.

Insĕ în mĕsura în care îşĭ ridică mai adeseorĭ glasulŭ, în mĕsura în care îşĭ estinde ideile mai departe într'unŭ cercŭ mai largŭ, în aceea mĕsură începŭ a'lŭ cunósce şi mai bine. Este de admiratŭ judecata ce şi-au dat'o asupra lui mai multe ḑiare. Fără ca atâtŭ pe elŭ câtŭ şi procedarea sa sĕ o cunóscă aşa cu de amăruntulŭ ca mine pe calea abstracţiunei, au ajunsŭ la aceeaşĭ conclusiune, la care am ajunsŭ eu. Totŭ asemenea »Examiner,« carele se numĕră între amicii sĕi, aşa »Journal des Débats,« a cărui putere principală este critica, şi totŭ astfelŭ mai multe ḑiare americane. Incepŭ a-lŭ declara de comediantŭ, cameleonŭ, şarlatanŭ şi ipocritŭ, căcĭ suntŭ convinşĭ că pretutindenea profeséză acelŭ principiu care în ţéră unde se află este populară; pretutindenea linguşesce maiorităţilorŭ, se îngâmfă cu ominţa sa, pretutindenea caută a face impresiune teatrală în tóte se nisuesce a susţiné spoiéla esternă, este modestŭ şi lăudărosŭ, poltronŭ şi cutezătorŭ, popularŭ şi princiarŭ, rece şi entusiastŭ, c'unŭ cuvêntŭ este egalŭ acelui actorŭ, care fiindŭ adoratŭ în loculŭ nascerei sale, propăşesce cu o pré mare încredere pe scena capitalei şi îndată dă pe faţă pe artistulŭ unilateralŭ.

Epistola lui Batthyány şi a mea dau rotogolŭ prin ḑiarele nord-americane, şi au făcutŭ impresiune mare; e de regretatŭ că se raḑimă pe ele şi reacţionarii, dér n'avemŭ ce face, nu e motivŭ de-a retăcea adevĕrulŭ numai pentru aceea, ca sĕ nu se folosĕscă şi adversarii de el

Intre emigranţĭ domnesce mare discordiă. Neamicii, ba şi contrarii lui Kossuth s'au dusŭ sĕ-i facă omagiurĭ vĕḑêndŭ grandiositatea popularităţii lui. Şi elŭ deveni şi mai îngâmfatŭ..... Insĕ a datŭ membrilorŭ emigraţiunei leafă pe două lunĭ. Au primitŭ leafă şi unii ca aceia carĭ la luna potŭ spesa din alŭ sĕu, câte 700—1000 fr. Cu câtŭ spunea, că a adunatŭ mai multe milióne, cu atâtŭ mai multŭ i se sporeau amicii.. Şi Teleky s'a pusŭ în atingere cu elŭ, deşi mĭ-a fostŭ scrisŭ »sĕ-lŭ lăsămŭ sĕ mérgă înainte, sĕ se desavueze însuşĭ pe sine."

Pag. 147. Lad. Teleky cu data 30 Octomvre 1851 scrie lui Szemere din Zürich următórele: „Suntŭ contrarŭ orĭ cărei dictature, aibă orice nume va avea, căcĭ dictatura nicĭ când n'a folositŭ libertăţii; totdéuna a fostŭ întrebuinţată pentru ca sĕ o omóre. In deosebĭ nu potŭ pricepe o dictatură actroată, adecă ca cineva sĕ se numéscă pe sine însuşĭ dictatorŭ, şi elŭ ca refugiatŭ sĕ pretindă dela soţii sĕi refugiaţĭ (refugié) supunere órbă. Dacă cineva ar face, séu *ar voi* sĕ facă una ca acésta, eu i-aşŭ fi contrarŭ declaratŭ, în orĭ-ce legăturĭ sĕ fi statŭ cu elŭ. — Nu pentru aceea ne luptămŭ cu monarchii, ca în loculŭ lorŭ sĕ ridicămŭ dictature; sĕu vorŭ ḑice dóră, că dictatura e numai temporală? apoi şi domnitorii ḑicŭ că absolutismulŭ, tribunalele escepţionale, starea de asediu, suntŭ numai nisce disposiţiunĭ interimale.

2. Nu se póte, ca cutare bărbatŭ, care într'o ţéră a purtatŭ suprema demnitate şi care a renunţatŭ

din Bucuresci, că „irredentiştii“ românî séu mai bine ḑisŭ membrii societăţii „Carpaţii“ din România cu filialele ei arŭ fi felicitatŭ cu mare căldură pe prinţulŭ Alexandru ca pe domnitorulŭ marei Bulgarii şi l'arŭ fi rugatŭ totodată ca sĕ nu şovăiască, ci sĕ ocupe Serbia, Bosnia şi Erţegovina, pentru că poporulŭ bulgarŭ, sêrbŭ, bosniacŭ şi erţegovineanŭ tocmai aşa trebue sĕ ajungă sub o căciulă, ca şi Românii din Ardealŭ, Bănatŭ, Marmaţia şi Bucovina sub stăpânirea României.

—o—

După o ordinaţiune a ministrului-ordonanţă, comitetele scólelorŭ industriale săsesci vorŭ avé de aci inainte şi membri numiţi de fişpanŭ, cari vorŭ representa guvernulŭ. Directorulŭ şi corpulŭ profesoralŭ alŭ acestorŭ scóle se vorŭ candida de comitete şi se vorŭ alege de autoritate la părerea inspectorului scolarŭ. Limba maghiară sĕ se predea în cele douĕ classe pregătitóre în douĕ óre pe sĕptămână, ér în celelalte clase în o óră pe sĕptĕmână, predarea sĕ fiă în limba maghiară.

—o—

Banii de aramă din Sêrbia în sumă de unŭ milionŭ de dinarî, carî fuseră scoşî din circulaţiune, au fostŭ din nou puşî în circulaţiă. Mobilisarea trupelorŭ sêrbescî va costa încă mulţi dinarî vechi şi noi.

România şi cestiunea rectificări de fruntarii.

Prin cercurile guvernamentale — scrie „l'Indépendance roumae — se asigură că d. I. Brătianu caută a obţiné dela puterî ca, în casulŭ când conferinţa ar recunósce unirea celorŭ douĕ Bulgarii, sĕ se acorde şi României o rectificare a fruntariei Dobrogei. Acéstă rectificare ar da României cele trei puncte strategice Balcik (Marea négră), Tatar-Bazargik (în faţa Şumlei si a Silistrei). Aceste puncte formézā unŭ triunghiu stategicŭ care, la trebuinţă, se póte opune cadrilâterului Rusciuk-Razgrad-Şumla-Varna.

Cu privire la cestiunea rectificării de fruntarii cetimŭ în „Naţiunea“, organulŭ d-lui Dim. Brătianu, următorulŭ importantŭ articlulŭ:

Am vĕrsatŭ sângele nostru pentru constituirea Statului bulgarŭ, şi e naturalŭ sĕ ne bucurămŭ de desvoltarea progresivă ce este menitŭ a lua; dar nu trebue sĕ uitămŭ că Bulgaria, inainte chiar de evenimentele dela 6 Septemvre, nu-şi ascundea tendinţele de a revendica, dacă nu pe calea oficială, dar prin presă şi prin discursurî ţinute în intrunirî publice, provincia transdanubiană ce ne-a fostŭ dată de tratatulŭ din Berlinŭ. In ochii vecinilorŭ nostri, acéstă provincială face parte integrantă din Bulgaria, şi la cea d'ânteiŭ ocasiune ce li se va presenta ei vorŭ face totulŭ ca sĕ reintre în posesiunea ei. Pe de altă parte, patrioticulŭ nostru guvernŭ, ca sĕ dea şi mai multă putere argumentaţiunei Bulgarilorŭ, a isgonitŭ, mulţumită mĕsurilorŭ asupritóre luate de dênsulŭ, mai pe toţi musulmanii din Dobrogea, singurulŭ elementŭ care, de acordŭ cu Românii din acéstă provincià, putea sĕ neutraliseze, dacă nu sĕ le suprime cu totulŭ, veleităţile bulgare asupra acestui pămêntŭ în adevĕrŭ românescŭ.

Care a fostŭ resultatulŭ acestei politicî pe atâtŭ de ingustă câtŭ şi de atentatóre la interesele cele mai vitale ale ţerei? Musulmanii isgoniţî, Românii din Banatŭ, veniţi ca sĕ colonizeze acestŭ pămêntŭ, respinşî după cererea unei puterî streine, elementulŭ bulgarŭ rĕmênea singurŭ stăpânŭ pe situaţiune, şi nu ne-amŭ miratŭ nicî decumŭ când amŭ aflatŭ că in ḑile trecute, în mijloculŭ Constanţei, Bulgarii au bĕutŭ, sub ochii chiar ai autorităţilorŭ locale, la apropiata unire a Dobrogei cu marea Bulgariă.

Este evidentŭ, că nu putemŭ privì cu indiferenţă evenimente carî constituescu pentru noi o vecînică amenînţare din partea unui statŭ, sprijinitŭ făţişŭ de una din cele mai marî puterî ale Europei.

Dobrogea, mai alesŭ în lipsa Basarabiei ce ni s'a luatŭ de Ruşî, este dér pentru noi o cestiune de viéţă şi de mórte, politicesce şi economicesce vorbindŭ. Neavêndŭ nicî unŭ altŭ accesŭ la mare şi puşî între douĕ state ce numai Dunărea le desparte şi carî simpatiséză unulŭ de altulŭ, noi amŭ fi încinşî de tóte părţile de unŭ cercŭ de ferŭ, care abia ne-arŭ permite sĕ rĕsuflămŭ; esistenţa nóstră chiarŭ arŭ fi compromisă, căcî ţĕrile cele micî carî nu suntŭ, prin porturî de mare, în contactŭ directŭ cu celelalte state, suntŭ condamnate, décă nu a perì cu totulŭ, dér a vegeta pentru totdéuna.

Ca sĕ ocolimŭ dér acestŭ periculŭ pe care nu-lŭ putemŭ înlătura închiḑêndŭ ochii, e de neapĕrată trebuinţă sĕ urmărimŭ cu cea mai mare luare aminte şi pasŭ cu pasŭ evenimentele ce se petrecŭ în peninsula balcanică şi sĕ luămŭ tóte *mĕsurile spre a ne asigura fruntarii strategice*, carî sĕ ne pună la adăpostŭ de orî-ce surprindere din partea vecinilorŭ noştri. Noi nu cerемŭ ca Serbia şi ca Grecia o întindere de teritoriu propriă a mânţine în peninsula balcanică echilibrulŭ stabilitŭ prin tratatulŭ dela Berlinŭ, dér fiindcă puterile au datŭ Rusiei Basarabia, singurulŭ punctŭ pe unde putémŭ eşi în marea négră, este dreptŭ, când acestŭ echilibru este ruptŭ, sĕ obţinemŭ o *rectificare de fruntarii* care sĕ ne asigure liniştita posesiune a provinciei române dintre Bulgaria şi gurile Dunărei şi care este pentru noi, nu ne vomŭ obosì a o repeta, o cestiune de viaţă şi de mórte.

O SENTINŢĂ MODERNĂ UNGURÉSCĂ.

Rodna vechiă, in 27 Septemvre 1885.

Numai primele ḑile ale lui Noemvre 1876 ni-au amărîtŭ ḑilele în astfelŭ de mĕsură, nouĕ Românilorŭ Rodnei, ca ḑiua de 24 Septemvre a anului curentŭ. Atuncî pentru că, prin intrgî şi viclene uneltirî, au fostŭ scoşî învĕţĕtorii şi şcolarii confesionalî gr. cath. din edificiulŭ de scólă, pre care ilŭ avea acéstă comună confesională în deplină posesiune şi proprietate întărită de formulele prescrise prin lege, — cu forţa, — dândŭ locŭ în acelŭ edificiu unei şcóle de statŭ; acum pentru că judecătoria reg cercuală rodnénă a condamnatŭ pe candidatulŭ de profesorŭ, fiulŭ bravului notarŭ localŭ, pe *Constantinŭ Popŭ* la închisóre de 3 sĕptĕmânî şi amendă de 30 fl., cum şi la suportarea speselorŭ, sub cuvêntu că dênsulŭ în 11 Iuliu a. c. ar fi comisŭ transgresiune în contra statului. Şi óre în ce consistă aceea transgresiune? (contravenţiune). Ca şi onoratulŭ publicŭ sĕ pótă fi pusŭ în posiţiă de a judeca după meritŭ asupra acestui lucru durerosŭ, fiă-mî permisŭ a descrie pe scurtŭ cele întêmplate.

Pe la 8 Iuliu a. c., cu ocasiunea têrgului de ţéră de aici, a trecutŭ preste munţî din Bucovina unŭ carroussellier la Rodna. După-ce şî-a pusŭ acesta în ordine aparatulŭ, a legatŭ în jurulŭ aceluia mai multe flamure cu tricolorulŭ românescŭ şi şî-a începutŭ joculŭ.

Tricolorulŭ românescŭ, fâlfâindŭ în piaţă, a produsŭ în céta renegaţilorŭ de aici — de carî e plină Rodna — o aşa mare nelinişte, încâtŭ âmbla unulŭ la altulŭ a de cugetaî că sórtea acestui statŭ depinde dela micele stindarde arborate pe carrousel.

Nicî nu s'a liniştitŭ partida, care se numesce pe sine maghiară, până când nu a esoperatŭ prin ajutorulŭ de pretore din locŭ delăturarea stindardelorŭ cu colóre naţională românéscă şi înlocuirea lorŭ cu stindarde de colóre naţională maghiară. Nicî bravii luptătorî dela Plevna după-ce au arboratŭ stindardulŭ românescŭ nu vorŭ fi arĕtatŭ o bucuriă mai mare, ca aceea căreia inlătŭ spresiune partida ce se numesce pe sine maghiară atuncî, când a vĕdutŭ fâlfâindŭ stindardulŭ naţionalŭ maghiarŭ asupra unei comedii.

A treia ḑi după venirea acelui carrouselier, fiindŭ şi sĕrbĕtóre şi têrgŭ s'au adunatŭ mulţime de Românî şi dedéu din paralele lorŭ pentru a fi căruţaţî. Trecêndŭ pe acolo Constantinŭ Popŭ cu mai mulţî cunoscuţî ai sĕi către birtulŭ localŭ, în care îşi avea loculŭ pe atuncî şi Societatea de cetire, a ḑisŭ cătră carrousellier că de ce nu arboréză şi stindardele românescî lângă cele maghiare, căcî ar încăpé şi acela, mai alesŭ că Românii contribue aşa ḑicêndŭ esclusivŭ cu banii lorŭ la venitulŭ sĕu. Dênsulŭ a şi ascultatŭ, dar renegaţii afurisiţii din nou au făcutŭ sĕ se delătureze stindardele cu tricolorulŭ romănŭ.

Mai mulţi dintre Românî atuncî au meséŭ cu conducĕtorulŭ de gendarmeriă şi au întrebatŭ pe carrouselier, décă are concesiune pentru de a puté joca în acestŭ locŭ, însĕ acela nu a putŭtŭ arĕta decâtŭ pasportulŭ generalŭ la acésta i sa ḑisŭ, ce e dreptŭ, că cum se încumetă a juca fără de concesiune şi încă mai dă ansă şi la neplăcerî.

Acestŭ lucru fù cualificatŭ de transgresiune contra statului, firesce înavuţitŭ cu fasiunî scornite şi îmbrăcate în cămeşî, carî se unescŭ cu §§. penalî. Atâta a fostŭ destulŭ ca numitulŭ d. Constantinŭ Popŭ sĕ fiă arĕtatŭ pretorelui din locŭ — prin o scrisóre ce conţinea multe de tóte, numai de starea faptică a lucrului nu făcea amintire — din partea conducĕtorului gendarmeriei.

Spre constatarea acelei arĕtărî, în carea se ḑicea adecă, că Constantinŭ Popŭ ar fi ruptŭ 2 stindarde de coloritŭ naţionalŭ maghiarŭ, ar fi ameninţatŭ, că va arunca totŭ aparatulŭ pe apă, că ar fi ḑisŭ, că aicî n'arŭ locŭ stindardele naţionale maghiare, n'au lipsitŭ martorii, — aicî a fostŭ servitorulŭ maghiaronului conducĕtorŭ de mine ca îndĕmână, servitorulŭ unui forestierŭ şi alţi de acestŭ calibru, cu toţii supuşî ai partidei pe care o genă tricolorulŭ românescŭ.

Acea arĕtare avù resultatulŭ, că la sĕptĕmână procurorulŭ regescŭ din Bistriţă şi cu subjudele dela judecătoria din Borgoprundŭ au începutŭ investigaţia în Rodna. —

E prea bine cunoscutŭ, câtŭ de fidelŭ se iau protocólele la ocasiunî de natura acésta. Judele investigatorŭ a fostŭ destulŭ de şiretŭ, ca sĕ sciă îmbrăca fasiunile martorilorŭ în costumŭ, ca sĕ corĕspundă determinaţiunilorŭ unui séu altui §-ŭ penalŭ. S'au luatŭ şi cu acéstă ocasiune decî protocóle pe basa cărora s'a hotărîtŭ ca ḑi de pertractare finală ḑiua memorată de 24 Septemvre a. c în acea ḑi s'au presentatŭ la judecătoria strămutată dela Borgoprundŭ la Rodna, pe lângă procurorulŭ regescŭ şi incusatŭ, mai mulţi inşî dintre inteligenţii românî de aicî. In potriva fasiunilorŭ contraḑicĕtóre ale martorilorŭ la carî se observă instrucţia ce le-aŭ premersŭ, se aduse următórea *sentinţă*:

Judecătoria regiă de cercŭ din Rodna-vechiă a aflatŭ pe Constantinŭ Popŭ, care e în etate de 23 anî, gr. c., necăsătoritŭ, în Rodna-vechiă, absolventŭ de filosofiă, fără avere deosebită şi până acum nepedepsitŭ culpabilŭ pentru transgresiune contra statului § 37 art. XL din 1879 şi de aceea conformŭ §-lui amintitŭ ilŭ condamnă la arestŭ de 3 sĕptĕmânî şi la o amendă de 30 fl., ér în casŭ că nu s'ar putea încasa acéstă sumă, încă la trei ḑile arestŭ cum şi la spesele procesuale şi de întreţinere.

Motive.

In decursulŭ investigaţiunei prime cum şi pertractării finale de astăḑî s'a statoritŭ pre fasiunile consunătóre ale martorilorŭ ascultaţî şi juraţî Policsek Florian, Ernst Florian şi Olovanyi Michail, că Constantinŭ Popŭ în Iuliu a. c. a mersŭ, în stare anormală, din birtulŭ în a cărui apropiere se afla carrouselierulŭ Dary Stefan din Cernăuţî, — care póte la mandatulŭ jurisdicţiunei a schimbatŭ flamurile cu tricolorulŭ naţionalŭ românescŭ, ce le-a fostŭ arboratŭ, cu stindarde naţionale maghiare — şi a pretinsŭ, ca stindardele cu culorile ultime sĕ le schimbe cu stindarde cu culorile de mai înainte séu sĕ se depărteze de acolo. După ce carrouselierulŭ nu a ascultatŭ, Constantinŭ Popŭ s'a dusŭ acolo pentru a doua óră tocmai când era joculŭ în curgere, şi a apucatŭ flamura naţională maghiară dintre flamurele arborate în publicŭ, a rupt'o, a ascuns'o în posunarŭ cu vorbele aceste: »nu-sŭ bune decâtŭ de obiele.« Acusatulŭ însuşî recunósce atâta, că a mersŭ la carrouselierŭ şi a poftitŭ sĕ arboreze şi flamurile românescî, de unde resultă, că i-a vătămatŭ ochiulŭ numai fâlfâitulŭ stindardului ţĕrei.

Fiindŭ doveditŭ conformŭ § 269, că Constantinŭ Popŭ a ruptŭ cu cugetŭ demonstrativŭ stindardulŭ ţĕrei arboratŭ în publicŭ şi l'a mânjitŭ folosindu-se de espresiunea: »obială,« a comisŭ faptulŭ transgresiunei descrisă în § 37. Acea apĕrare a acusatului, că carrouselierulŭ nu a avutŭ concesiune de a juca şi că stindardulŭ nu a fostŭ folositŭ din partea autorităţii publice civile orî militare, suntŭ totŭ atâte împrejurărî, carî nu se pretindŭ neincungiurabile, ca elemente alcătuitóre la starea faptică a transgresiunei pomenite şi nu se consideră.

La mĕsurarea pedepsei a contribuitŭ în modŭ agravatorŭ numai aceea, că acusatulŭ, ca cive universitarŭ, a fostŭ pedepsitŭ, pe cale disciplinară, pentru demonstraţiunî antipatriotice; faţă de acésta contribue în modŭ uşurătorŭ acea împrejurare ponderósă, că a fostŭ în stare anormală şi e omŭ tînĕrŭ şi că pentru fapte de aceste nu a statŭ până acum în cercetare, pe lângă compararea acestora pedépsa ficsată se vede a fi în proporţiune cu fapta.

După ce i s'a publicatŭ sentinţa d. Constantinŭ Popŭ insinuă apelaţiune contra ei.

(Va urma.)

---

la acesta din propria-şî voinţă, în starea sa refugiată, sĕ-şî retragă renunţarea şi, fără de intrevenirea ţĕrii, sĕ se reaşeḑe însuşî in vechia funcţiune. Décă aşŭ fi legitimistŭ aşŭ putea aproba o astfelŭ de procedere, dér ca unulŭ care aparţinŭ partidului liberalŭ-democratŭ, trebue sĕ combatŭ una ca aceea, ca nu cumva din partea nóstră sĕ se practice ruginita apucătură a pretendenţilorŭ la tronŭ. Una ca acésta în partida nóstră n'are nicî unŭ temeiu şi înaintea lumei ne-ar face de risŭ.

3. In tóte voescŭ libertate adevĕrată şi nemărginită, prin urmare, *şi în privinţa naţiunalităţilorŭ; nicî că voiescŭ ca sânta causă, ai cărei luptacî suntemŭ şĕ se restrîngă între îngustele marginî ale dreptului istoricŭ şi sĕ sufere naufragiu. prin conceptele antirevoluţionar, ale intregităţii teritoriale...*)* In numele unui poporŭ nicîodată nu se va puté pune stavilă desboltării unui poporŭ; în libera Europă, unŭ poporŭ asupra celuialaltŭ nu póţe sĕ esercite supremaţiă. Dacă atitudinea lui Kossuth ar fi conformă acestorŭ principii ale mele, aşŭ merge pe-o cale cu dênsulŭ; décă va fi contra acelora, acolo unde va fi contrarŭ voiu vorbì şi scrie în contra lui«. — Şi cu tóte astea Teleky a tăcutŭ de atuncî, ba a statŭ şi în corespondinţă cu Kossuth.

Emigraţiunea ungurescă este unŭ lucru mişelescŭ; naţiunea maghiară îsî face ilusiunî despre emigraţiune, precum ea însăşî îsî închipuesce pré multŭ despre sine.

(Va urma,)

*) Mĕreţe şi drepte cuvinte esŭ din gura omului. când este asupritŭ şi fără putere; dar vorba ceea: »dacă a ajunsŭ ţiganulŭ împĕratŭ, mai ânteiu pe tată sĕu l'a spênḑuratŭ.«

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 3 Octombre st. n. 1885.

Bancnote romånescî	Cump.	8.74	Vênd.	8.78
Argint romånesc	»	8.50	»	8.70
Napoleon-d'orî	»	9.96	»	9.98
Lire turcescî	»	11.17	»	11.25
Imperialî	»	10.15	»	10.20
Galbenî	»	5.88	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescî	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 2 Octombre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97 30
Rentă de hârtiă 5%	90.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	125
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonurĭ rurale ungare	102.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	101 50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	120.80
Renta de hărtiă austriacă	81.75
Renta de arg. austr.	82.40
Renta de aurŭ austr.	109 40
Losurile din 1860	139 —
Acţiunile băncel austro-ungare	858 —
Act. băncel de creditŭ ung.	282 25
Act. băncel de creditŭ austr.	280.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 97
Napoleon-d'orĭ	10.01
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	125.90

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 18 Septemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90	91
Renta rom. amort. (5%)	93	94
» convert. (6%)	88½	89½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31	32
Credit fonc. rural (7%)	101½	102½
» „ „ (5%)	86½	87½
» » urban (7%)	99	100
» » » (6%)	92	93
» » » (5%)	83½	84½
Banca naţională a României	1234	1240
Ac. de asig. Dacia-Rom.	277	280
« » » Naţională	224	226
Aurŭ	11.25	11.75
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Schimbare de localŭ.

Subscrisulŭ facŭ cu stimă cunoscutŭ onoratului publicŭ că ***Localulŭ meu de friseur şi de parfumeriă*** l'amŭ mutatŭ în ***strada Căldărarilorŭ Nr. 486.***

Mulţumindŭ pentru încrederea ce mi s'a datŭ pănă acuma rogŭ pe onoraţii mei muşterii ca sĕ mĕ onoreze cu clientela d-lorŭ şi în localulŭ cel nou.

Cu distinsă stimă

Franciscŭ Kropacsy.

Nru. 45. (1 3)

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ suplentŭ la şcóla poporală română greco catolică din Rodna-nouă, comitatulŭ Bistriţa Năsĕudŭ, prin acésta se escrie concursŭ pănă în 18 Octomvre 1885.

Emolumentele suntŭ: 200 florinĭ v. a. salarŭ anualŭ plătindŭ în rate lunare anticipative, apoi 20 florinĭ v. a. relutŭ de cuartirŭ şi lemne de arsŭ, din fondulŭ scolasticŭ localŭ.

Doritorii d'a ocupa acestŭ postŭ au a-şĭ aşterne recursele lorŭ provĕdute cu testimoniulŭ preparaudialŭ, atestatŭ de cualificaţiune, şi pentru limba maghiară, precum şi testimoniu despre diliginţă şi moralitate, décă a servitŭ ca docente şi în altă comună, subsemnatului senatŭ scol. pănă la susŭ ficsatulŭ terminŭ.

Dela senatulŭ scolasticŭ confesionalŭ gr. cat.

Rodna-nouă în 27 Septemvre 1885.

Preşedintele: **Ilarionŭ Filipoiu.** *parochŭ gr. cath.*

Notarulŭ: **Ion Tivadaru.** *învĕţătorŭ confes.*

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ la şcóla confesională gr. cat. din St. Iosefŭ se escrie concursŭ pănă în 20 Octombre 1885 st. n. cu emolumentele următóre: a) Salariu anualŭ de 200 fl. v. a. plătitŭ în rate lunare parte din fondulŭ şcólei, parte din casa alodială a comunei St. Iosefŭ; b) 6 orgii lemne; c) cuartirŭ liberŭ.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ au a-şĭ aşterne rugarea cu tóte documentele de cualificare recerute prin lege. Suplicele intrate mai târḑiu nu se vorŭ primi.

Din şedinţa senatului ţinută în St. Iosefŭ la 26 Septemvre 1885.

Senatulŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a [căilor] ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	5.58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.03
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 54	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0?	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu	—	10 01	5.05	6.43	—
	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.2?
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5 30	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.4?

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.2?
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.59	12.00	4.5?
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4 38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7 14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.?9

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 06
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.03	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2 54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4?
Pui	8.50	11.?7	7 35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Straiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10 53	1,35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.